JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

BUNGE LA TANZANIA

KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA AFYA NA MASUALA YA UKIMWI

TAARIFA KUHUSU UTEKELEZAJI WA BAJETI YA OFISI YA WAZIRI MKUU (TUME YA KUDHIBITI UKIMWI TANZANIA – *TACAIDS*, FUNGU 92) KWA MWAKA WA FEDHA 2025/2026 PAMOJA NA MAONI NA USHAURI WA KAMATI KUHUSU MAKADIRIO YA MATUMIZI KWA MWAKA WA FEDHA 2026/2027

[Imetolewa chini ya Kanuni ya 121(9) ya Kanuni za Kudumu za Bunge, 2025]

Aprili, 2026

YALIYOMO

Ukurasa

YALIYOMO.....ii
VIELELEZO iii
SEHEMU YA KWANZA..... 1
1.0 UTANGULIZI..... 1
SEHEMU YA PILI 3
2.0 UCHAMBUZI WA UTEKELEZAJI WA MPANGO WA BAJETI KWA MWAKA WA FEDHA 2025/2026..... 3
2.1 Uchambuzi kuhusu Utekelezaji wa Ushauri wa Kamati.....4
2.2 Uchambuzi kuhusu mambo yaliyobainika wakati wa ziara ya ukaguzi.....5
2.3 Uchambuzi kuhusu Mwenendo wa Upatikanaji wa Fedha kwa Mwaka 2025/2026.....7
3.0 UCHAMBUZI WA MAKADIRIO YA MATUMIZI KWA MWAKA WA FEDHA 2026/2027..... 11
3.1 Fedha zinazoombwa kwa ajili ya Tume ya Kudhibiti UKIMWI 11
SEHEMU YA TATU 16
4.0 MAONI NA USHAURI WA KAMATI..... 16
4.1 Mwenendo Usioridhisha wa Utoaji wa Fedha Zilizoidhinishwa Mwaka 2025/2026 16
4.2 Usimamizi wa Fedha za Mfuko wa Udhamini wa Kudhibiti UKIMWI *(AIDS TRUST FUND – ATF)* 17
4.3 Kupungua kwa Kasi ya Utoaji wa Elimu kuhusu Virusi vya UKIMWI na UKIMWI 17
4.4 Uzalishaji wa Dawa za Kufubaza Virusi vya UKIMWI Ndani ya Nchi 18
4.5 SHUKRANI 19

VIELELEZO

KIELELEZO 1: MCHANGANUO WA FEDHA ZILIZOIDHINISHWA NA FEDHA ZILIZOPOKELEWA KUANZIA JULAI, 2025 HADI FEBRUARI, 2026 9

KIELELEZO 2: FEDHA ZINAZOOMBWA KUIDHINISHWA KWA MWAKA 2026/2027 12

KIELELEZO 3: ULINGANISHO WA BAJETI KWA MWAKA 2025/2026 NA MAKADIRIO YA MATUMIZI KWA MWAKA 2026/2027 13

SEHEMU YA KWANZA

1.0 UTANGULIZI

Mheshimiwa Spika, Awali ya yote kwa huzuni na majonzi makubwa natoa pole kwako na kwa Bunge lako Tukufu kwa kuondokewa na mpendwa wetu, aliyekua Waziri wa Nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu (Sera, Bunge na Uratibu), Hayati Mheshimiwa William Vangimembe Lukuvi (Mb), aliyefariki tarehe 25 Machi, 2026. Mwenyezi Mungu aipumzishe roho yake, Amina.

Mheshimwa Spika, Kanuni ya 121 (9) ya Kanuni za Kudumu za Bunge za Toleo la Mwaka 2025, naomba kuwasilisha mbele ya Bunge lako Tukufu, Maoni ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Afya na Masuala ya UKIMWI kuhusu Utekelezaji wa Bajeti ya Tume ya Kudhibiti UKIMWI Tanzania-*TACAIDS* (Fungu 92) kwa Mwaka wa Fedha 2025/2026 na Makadirio ya Matumizi kwa Mwaka wa Fedha 2026/2027.

Mheshimiwa Spika, Kwa mujibu wa kifungu cha 7(1)(a) cha Nyongeza ya Nane, moja ya majukumu ya Kamati ya Afya na Masuala ya UKIMWI ni kushughulikia Bajeti ya Tume ya Kudhibiti UKIMWI Tanzania-(*TACAIDS)*. Jukumu hilo lilitekelezwa tarehe 26 Machi, 2026, ambapo Taarifa ya Utekelezaji wa Bajeti (Fungu 92) kwa Mwaka wa Fedha 2025/2026 ilichambuliwa na kufanya ulinganisho

kuhusu Makadirio ya Matumizi kwa Mwaka wa Fedha 2026/2027.

Mheshimiwa Spika, Naomba kuwasilisha Taarifa ya Kamati inayojielekeza katika mambo makuu matatu (3) ambayo ni yafuatayo: -

(a) Uchambuzi wa Utekelezaji wa Mpango wa Bajeti ya Tume ya Kudhibiti UKIMWI Tanzania *(TACAIDS)*- **Fungu 92** kwa Mwaka wa Fedha 2025/2026;

(b) Uchambuzi wa Makadirio ya Matumizi ya Tume ya Kudhibiti UKIMWI Tanzania *(TACAIDS)*- **Fungu 92** kwa Mwaka wa Fedha 2026/2027*;* na

(c) Maoni na Ushauri wa Kamati kuhusu Makadirio ya Matumizi ya Tume ya Kudhibiti UKIMWI Tanzania *(TACAIDS)*- **Fungu 92**.

SEHEMU YA PILI

2.0 UCHAMBUZI WA UTEKELEZAJI WA MPANGO WA BAJETI KWA MWAKA WA FEDHA 2025/2026

Mheshimiwa Spika, Kamati ilifanya uchambuzi wa utekelezaji wa mpango wa bajeti kwa ajili ya kulisaidia Bunge kutambua kwa kina namna utekelezaji ulivyofanyika kwa Mwaka wa Fedha 2025/2026. Uchambuzi huo ulizingatia mambo makuu matatu (3) ambayo ni yafuatayo: -

(a) Uzingatiaji na Utekelezaji wa ushauri uliotolewa na Kamati Bungeni wakati wa kujadili Makadirio ya Matumizi ya **Fungu 92** - Tume ya Kudhibiti UKIMWI Tanzania *(TACAIDS)* kwa Mwaka wa Fedha 2025/2026;

(b) Uchambuzi wa mambo yaliyobainika wakati wa ziara ya ukaguzi wa miradi; na

(c) Mwenendo wa upatikanaji wa Fedha hadi kufikia mwezi Februari, 2026.

Mheshimiwa Spika, Kwa ujumla uchambuzi huo ulilenga kuliwezesha Bunge kujiridhisha na utoshelevu wa utekelezaji wa mipango na mwenendo wa matumizi, ikilinganishwa na madhumuni ya Bunge kuidhinisha bajeti husika, kufuatilia na kusimamia utekelezaje wake.

2.1 Uchambuzi kuhusu Utekelezaji wa Ushauri wa Kamati

Mheshimiwa Spika, Kamati ilitoa ushauri Bungeni wakati wa majadiliano kuhusu Makadirio ya Matumizi ya Fungu 92 – Tume ya Kudhibiti UKIMWI Tanzania kwa mwaka wa fedha 2025/2026. Katika kuhakikisha dhana ya kuisimamia Serikali inatekelezwa kikamilifu, Kamati hii ilijadili na kuchambua utekelezaji wa ushauri uliotolewa kwa Serikali kwa lengo la kuhakiki ikiwa ushauri huo umezingatiwa kikamilifu.

Mheshimiwa Spika, Naomba kulijulisha Bunge lako Tukufu kuwa jumla ya maeneo saba (7) yalitolewa ushauri ili kuboresha utendaji wa Serikali. Kati ya maeneo hayo yaliyotolewa ushauri, maeneo matatu (3) yametekelezwa kikamilifu na maeneo manne (4) yanaendelea kutekelezwa. Kwa muktadha huo msukumo zaidi unahitajika katika maeneo ambayo utekelezaji wake unaendelea ili yakamilishwe kwa wakati na kuweza kuleta tija iliyokusudiwa.

2.2 Uchambuzi kuhusu mambo yaliyobainika wakati wa ziara ya ukaguzi

Mheshimiwa Spika, Kamati ilifanya ziara tarehe 19 Machi, 2026 katika Mkoa wa Dar Es Salaam, ziara hiyo ililenga kutembelea na kukagua Konga iliyopo katika Halmashauri ya Manispaa ya Ilala. Kwa ujumla, Konga ni baraza la Watu Wanaoishi na Virusi vya UKIMWI (WAVIU) ngazi ya Halmashauri lenye lengo la kuwaunganisha WAVIU na kuwafanya kuwa na sauti moja.

Mheshimiwa Spika, Katika ziara hiyo, Kamati ilibaini uwepo wa mafanikio mbalimbali kama ifuatavyo: -

i) Kusimamia ufuasi wa huduma ya tiba na matunzo kwa wanachama wote wa Konga;
ii) Kurudisha kwenye ufuasi wa dawa wanachama 200 kati ya 750 waliokuwa wameacha kutumia dawa za kufubaza UKIMWI;
iii) Kushiriki katika shughuli za mwitikio wa UKIMWI kuanzia ngazi ya Jamii hadi Kitaifa ikiwemo kushiriki katika mikutano na maonesho ya masuala ya UKIMWI Duniani;
iv) Kuwafikia vijana 100 (wanaume 45 na wanawake 55) na klabu zenye jumla ya watoto 72 (wanaume 29 na wanawake 43) kwa ajili ya

kutoa elimu na hamasa ya masuala ya VVU/UKIMWI;

v) Kuwaunganisha WAVIU kwenye fursa mbalimbali za kiuchumi ikiwemo mafunzo ya ujasiriamali na fursa za mikopo; na

vi) Kutekeleza mradi wa HEBU TUYAJENGE kati ya mwaka 2019 – 2024 kupitia ufadhili wa Serikali ya Marekani (USAID). Mradi huo umetekelezwa kwenye kata 5 za Buguruni, Kisukuru, Vingunguti, Majohe na Chanika. Mradi huo umesaidia WAVIU kupata elimu ya VVU/UKIMWI na masuala ya kiuchumi, kuhamasisha jamii kupima VVU na kuhamasisha WAVIU kuanzisha vikundi vya masuala ya elimu, hamasa na uzalishaji.

Mheshimiwa Spika, Pamoja na jitihada mbalimbali zinazofanywa na Serikali chini ya uratibu wa Ofisi ya Waziri Mkuu (Sera, Bunge na Uratibu) kupitia Tume ya kudhibiti UKIMWI Tanzania katika kuleta mafanikio hayo, imebainika kuwepo kwa changamoto kadhaa katika maeneo hayo. Changamoto hizo ni kama ifuatavyo: -

i) Mwitikio mdogo wa wanaume kujitokeza kupata huduma na shughuli za mwitikio dhidi ya UKIMWI;

ii) Unyanyapaa na ubaguzi bado ni changamoto hivyo kurudisha nyuma juhudi za Serikali na wadau katika kutokomeza maambukizi mapya ya VVU; na

iii) Upungufu wa rasilimali fedha kwa ajili ya kufadhili utekelezaji wa miradi ya kiuchumi.

2.3 Uchambuzi kuhusu Mwenendo wa Upatikanaji wa Fedha kwa Mwaka 2025/2026

Mheshimiwa Spika, Uchambuzi kuhusu mwenendo wa upatikanaji wa fedha ulifanyika kwa kupitia Taarifa ya utekelezaji wa bajeti ya mwaka 2025/2026 ambayo iliwasilishwa kwenye Kamati. Katika uchambuzi huo imebainika kuwa, mwaka 2025/2026 Tume iliidhinishiwa jumla ya **shilingi 29,148,810,000.00** kwa ajili ya matumizi ya kawaida na fedha za maendeleo. Kati ya fedha hizo **shilingi 8,520,478,932.00** ni matumizi ya kawaida yenye kujumuisha mishahara **shilingi 3,027,225,932.00** na **shilingi 5,493,253,000.00** za matumizi mengineyo. Aidha, fedha za miradi ya maendeleo ni **shilingi 20,867,978,000.00** ambapo kati yake fedha za maendeleo (ndani) kupitia Mfuko wa Udhamini wa

UKIMWI *(Aids Trust Fund – ATF)* ni **shilingi bilioni 5,280,000,000.00** na fedha za maendeleo (nje) ni **shilingi billioni 15,587,978,000.00**.

Mheshimiwa Spika, Hadi kufikia mwezi Februari, 2026, imebainika kuwa Tume ilipokea kiasi cha **shilingi 10,500,651,169.16** sawa na **asilimia 36** ya bajeti yake yote iliyoidhinishwa. Kati ya fedha hizo zilizopokelewa **shilingi 4,467,420,060.18** ni matumizi ya kawaida sawa na **asilimia 52** ya fedha zote za matumizi ya kawaida zilizoidhinishwa. Kati ya fedha za matumizi ya kawaida zilizopokelewa, **shilingi 1,424,839,522.67** ni kwa ajili ya mishahara sawa na **asilimia 47** ya fedha zote zilizoidhinishwa kwa ajili ya mishahara na **shilingi 3,042,580,537.51** ni kwa ajili ya matumizi mengineyo sawa na **asilimia 55** ya fedha zote zilizoidhinishwa kwa ajili ya matumizi mengineyo.

Mheshimiwa Spika, Kwa upande wa fedha za maendeleo, imebainika kuwa hadi mwezi Februari 2026, kiasi cha **shilingi 6,033,231,108.98** kimepokelewa sawa na **asilimia 28.9** ya fedha zote za maendeleo zilizoidhinishwa. Fedha hizi za maendeleo zilizopokelewa zinajumuisha fedha za maendeleo (ndani) **shilingi 1,320,000,000.00** sawa na

asilimia 25 ya fedha za maendeleo za ndani zilizoidhinishwa kupitia Mfuko wa Udhamini wa Kudhibiti UKIMWI *(Aids Trust Fund – ATF)*. Aidha, fedha za maendeleo za nje zilizopokelewa ni **shilingi 4,713,231,108.98** sawa na **asilimia 30.2** ya fedha za maendeleo (nje) zilizoidhinishwa.

Kielelezo 1: MCHANGANUO WA FEDHA ZILIZOIDHINISHWA NA FEDHA ZILIZOPOKELEWA KUANZIA JULAI, 2025 HADI FEBRUARI, 2026

MAELEZO	FEDHA ZILIZOIDHINISHWA	FEDHA ZILIZOPOKELEWA	ASILIMIA
Mishahara	3,027,225,932.00	1,424,839,522.67	47
Matumizi Mengineyo	5,493,253,000.00	3,042,580,537.51	55
JUMLA YA MATUMIZI YA KAWAIDA	**8,520,478,932.00**	**4,467,420,060.18**	**52**
Fedha za Maendeleo (ndani)	5,280,000,000.00	1,320,000,000.00	25
Fedha za Maendeleo (nje)	15,587,978,000.00	4,713,231,108.98	30
JUMLA YA FEDHA ZA	**20,867,978,000.00**	**6,033,231,108.98**	**29**

MAENDELEO			
JUMLA KUU (MATUMIZI YA KAWAIDA + FEDHA ZA MAENDELEO)	**29,388,456,932.00**	**10,500,651,169.16**	**36**

Chanzo: Taarifa ya Tume ya Kudhibiti UKIMWI Tanzania (TACAIDS) kuhusu Utekelezaji wa Bajeti kwa Mwaka wa Fedha 2025/2026

Mheshimiwa Spika, Kwa ujumla, mwenendo wa upatikanaji wa fedha ambao ni **asilimia 36** si wa kuridhisha kwani ilitakiwa hadi kufikia mwezi Februari, 2026 angalau fedha zipatikane kwa asilimia 70. Hali hii ya kupatikana kiwango kidogo cha fedha inaathiri utekelezaji wa bajeti iliyopangwa kwani muda mchache umebaki ili kumaliza mwaka wa fedha 2025/2026. Aidha, Kamati inaisisitiza Serikali kutoa fedha zilizoidhinishwa kwa wakati na kwa kiwango kilichoidhinishwa kwa ajili ya kutekeleza shughuli za Tume ya Kudhibiti UKIMWI Tanzania na kutokwamisha utekelezaji wa vipaumbele mbalimbali vilivyowekwa kwa kipindi cha mwaka 2025/2026.

3.0 UCHAMBUZI WA MAKADIRIO YA MATUMIZI KWA MWAKA WA FEDHA 2026/2027

Mheshimiwa Spika, Uchambuzi wa Makadirio ya Matumizi ya Ofisi ya Waziri Mkuu – Fungu 92 (Tume ya Kudhibiti UKIMWI Tanzania) kwa mwaka wa fedha 2026/2027 umefanyika kwa kuzingatia miongozo ya kitaifa kama vile Mpango wa Nne wa Maendeleo wa Taifa wa Miaka Mitano (2021/22 - 2025/26), Mpango wa Maendeleo wa Taifa wa Mwaka 2025/26, Mwongozo wa Mpango wa Bajeti uliotolewa na Wizara ya Fedha na Wizara ya Mipango na Ilani ya Uchaguzi ya Chama cha Mapinduzi ya Mwaka 2025 – 2030. Aidha, vipaumbele vya mpango na bajeti katika makadirio ya mwaka 2026/2027 vimezingatia miongozo ya kitaifa.

3.1 Fedha zinazoombwa kwa ajili ya Tume ya Kudhibiti UKIMWI

Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka 2026/2027, Tume inaomba kuidhinishiwa jumla ya **shilingi 7,772,971,000.00** kwa ajili ya matumizi ya kawaida. Kati ya fedha hizo, **shilingi 2,829,043,000.00** ni kwa ajili ya mishahara na **shilingi 4,943,928,000.00** kwa ajili ya matumizi mengineyo. Aidha, kwa upande wa fedha za maendeleo, Tume inaomba kuidhinishiwa

jumla ya **shilingi 4,908,284,000.00** kwa ajili ya utekelezaji wa miradi ya maendeleo.

KIELELEZO 2: FEDHA ZINAZOOMBWA KUIDHINISHWA KWA MWAKA 2026/2027

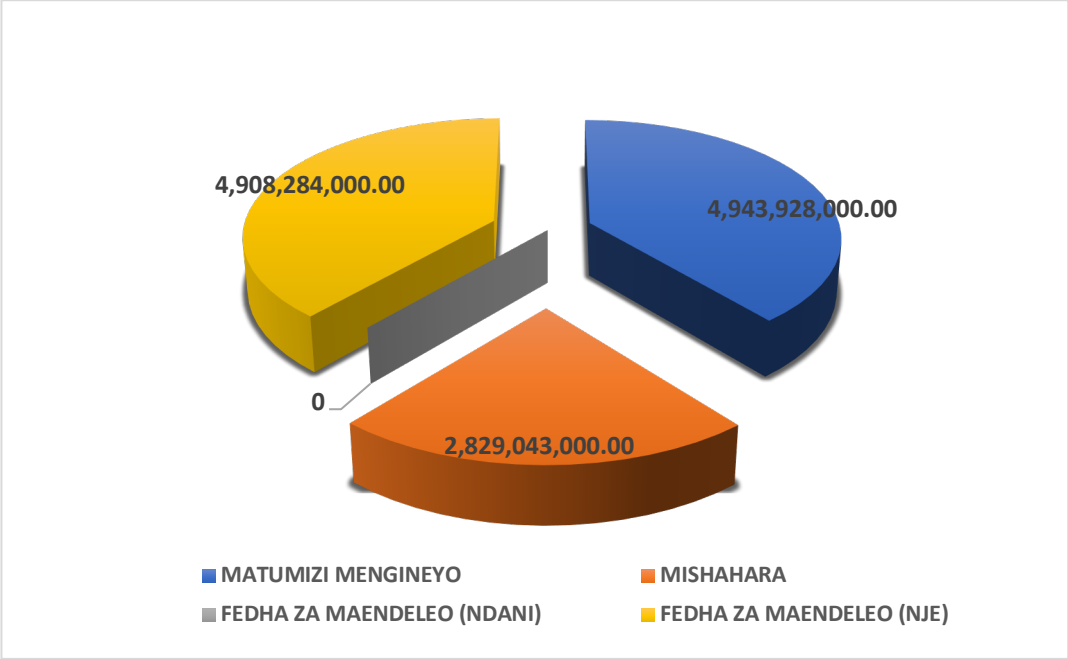

Chanzo; Randama ya Tume ya Kudhibiti UKIMWI (TACAIDS) kuhusu Makadirio ya Matumizi kwa Mwaka 2026/2027

Mheshimiwa Spika, Kwa Mwaka wa fedha 2026/2027 imebainika kwamba bajeti ya Tume imepungua kwa **asilimia 56.8** ambapo upungufu huo unajumuisha fedha za matumizi ya kawaida na fedha za miradi ya maendeleo. Kwa fedha za matumizi ya kawaida upungufu ni **shilingi 747,507,932.00** sawa na **asilimia 8.7** na kwa fedha za miradi ya maendeleo upungufu ni **shilingi 15,959,694,000.00** sawa na **asilimia 76**.

Mheshimiwa Spika, Kama ilivyo takwa la kikanuni kwa Kamati kufanya ulinganisho kati ya bajeti ya mwaka unaoisha na makadirio ya matumizi kwa mwaka unaofuata. Ulinganisho huo umefanyika kati ya bajeti ya mwaka wa fedha unaoisha 2025/2026 na makadirio ya matumizi kwa mwaka wa fedha unaofuata 2026/2027, na mchanganuo wa ulinganisho huo umeainishwa kwenye Kielelezo Namba 3.

Kielelezo 3: ULINGANISHO WA BAJETI KWA MWAKA 2025/2026 NA MAKADIRIO YA MATUMIZI KWA MWAKA 2026/2027

MAELEZO	2025/2026	2026/2027	ONGEZEKO/PUNGUFU	ASILIMIA
MATUMIZI MENGINEYO (OC)	5,493,253,000.00	4,943,928,000.00	-549,325,000.00	**-10**
MISHAHARA	3,027,225,932.00	2,829,043,000.00	+41,464,000.00	**+1**
JUMLA YA MATUMIZI YA KAWAIDA	**8,520,478,932.00**	**7,772,971,000.00**	-747,507,932.00	**-8.7**
FEDHA ZA MAENDELEO (NDANI)	5,280,000,000.00	00	-5,280,000,000.00	**-100**
FEDHA ZA MAENDELEO (NJE)	15,587,978,000.00	4,908,284,000.00	-10,679,694,000.00	**-69**
JUMLA YA FEDHA ZA MAENDELEO	**20,867,978,000.00**	**4,908,284,000.00**	**-15,959,694,000.00**	**-76**
JUMLA	**29,388,456.000.00**	**12,681,255,000.00**	**-16,707,201,000.00**	**-56.8**

Chanzo: Taarifa ya Utekelezaji wa Bajeti ya Tume ya Kudhibiti UKIMWI (TACAIDS) kwa mwaka 2025/2026 na Randama kuhusu Makadirio ya Matumizi kwa mwaka 2026/2027

Mheshimiwa Spika, Kwa ujumla bajeti imepungua hasa katika fedha za maendeleo za nje ambapo upungufu huo ni wa **asilimia 69**. Hali hii inatokana na wafadhili kujiondoa kutoa fedha za kugharamia shughuli mbalimbali za kudhibiti UKIMWI nchini. Aidha, jedwali la ulinganisho linaonesha kuwa mwaka 2025/2026 fedha za maendeleo za ndani kupitia Mfuko wa Udhamini wa Kudhibiti UKIMWI *(Aids Trust Fund – ATF)* zilizotengwa ni shilingi **5,280,000,000.00**, fedha hizo zilitengwa kwa ajili ya kutekeleza afua za kinga kwenye jamii hususani udhibiti wa maambukizi mapya ya Virusi vya UKIMWI (VVU) ikijumuisha utoaji wa elimu ya VVU na UKIMWI; kuwezesha uendeshaji wa mfuko ikiwemo kugharamia vikao vya kila robo mwaka vya bodi ya mfuko; na kukabiliana na madhara ya UKIMWI *(Impact mitigation)* ikihusisha kuwawezesha WAVIU kiuchumi *(Economic Empowerment)*.

Mheshimiwa Spika, Katika makadirio ya matumizi ya mwaka 2026/2027, hakuna fedha za maendeleo za ndani zilizotengwa kupitia Mfuko wa Udhamini wa Kudhibiti UKIMWI *(Aids Trust Fund – ATF)*. Hali hii inatokana na Serikali kusitisha ruzuku kwenda kwenye Mfuko wa Udhamini wa Kudhibiti UKIMWI *(Aids Trust Fund – ATF)* badala yake imeanzishwa

tozo maalumu kupitia Sheria ya fedha na 11 ya mwaka 2025. Tozo hiyo maalumu ya mwitikio dhidi ya UKIMWI *(HIV Response Levy)* ni mahsusi kwa ajili ya kuuwezesha Mfuko wa Udhamini wa Kudhibiti UKIMWI *(Aids Trust Fund – ATF)* kuwa himilivu na endelevu kwa kuwa na fedha za ndani za kutosha kugharamia mwitikio dhidi ya Virusi vya UKIMWI (VVU)na UKIMWI.

Mheshimiwa Spika, Kwa jitihada hizo, tunaipongeza sana Serikali kwa kuchukua hatua madhubuti za kuhakikisha nchi inakua na fedha za maendeleo za ndani za uhakika na za kutosha kwa ajili ya kudhibiti UKIMWI badala ya kutegemea fedha za nje kutoka kwa wafadhili. Aidha, Kamati inasisitiza Serikali kutumia fedha zinazopatikana mahsusi kwa ajili ya kutekeleza shughuli zilizopangwa.

SEHEMU YA TATU

4.0 MAONI NA USHAURI WA KAMATI

Mheshimiwa Spika, Baada ya uchambuzi wa utekelezaji wa bajeti kwa mwaka wa fedha 2025/2026; na makadirio ya matumizi kwa mwaka unaofuata 2026/2027 kwa Tume ya Kudhibiti UKIMWI Tanzania, Kamati imebaini namna utekelezaji wa vipaumbele na shughuli zilizopangwa kwenye bajeti inayoisha ulivyofanyika na kuhusianisha utekelezaji huo na bajeti inayoombwa kwa mwaka unaofuata.

Mheshimiwa Spika, Kwa lengo la kuboresha, kuimarisha na kuongeza uwajibikaji katika utekelezaji wa bajeti, sasa naomba kutoa maoni na ushauri wa Kamati kama ifuatavyo: -

4.1 Mwenendo Usioridhisha wa Utoaji wa Fedha Zilizoidhinishwa Mwaka 2025/2026

Mheshimiwa Spika, Kutokana na fedha kutolewa kwa kiwango kidogo ikiwa ni asilimia 36 hadi mwezi Februari 2026. Athari ya kutokutolewa fedha hizo ni kurudisha nyuma jitihada za mapambano dhidi ya VVU na UKIMWI. Hivyo, Kamati inaishauri Serikali kuongeza kasi ya utoaji wa fedha zote

zilizoidhinishwa na Bunge kwa ajili ya kufanikisha utekelezaji bora wa shughuli zilizopangwa.

4.2 Usimamizi wa Fedha za Mfuko wa Udhamini wa Kudhibiti UKIMWI *(AIDS TRUST FUND – ATF)*

Mheshimiwa Spika, Ili kuongeza usimamizi bora wa fedha za Mfuko, Kamati inaishauri Serikali ifanye yafuatayo: -

i. Ihakikishe fedha zinazokusanywa kupitia tozo maalumu *(HIV Response Levy)* kwa ajili ya Mfuko wa Udhamini wa Kudhibiti UKIMWI zinapelekwa moja kwa moja kwenye mfuko huo; na

ii. Iweke namna nzuri ya kulinda fedha za mfuko kwa kuweka uzio wa kisheria *(ringfence)* katika makusanyo na matumizi ya mfuko huo.

4.3 Kupungua kwa Kasi ya Utoaji wa Elimu kuhusu Virusi vya UKIMWI na UKIMWI

Mheshimiwa Spika, Imebainika kuwa kasi ya utoaji wa elimu kuhusu Virusi vya UKIMWI na UKIMWI imepungua, hali hii inaweza kusababisha kuongezeka kwa maambukizi mapya, hasa miongoni mwa vijana na makundi hatarishi. Hivyo,

Kamati inaishauri Serikali kuongeza kasi ya kutoa elimu kwa jamii kuhusu Virusi vya UKIMWI na UKIMWI.

4.4 Uzalishaji wa Dawa za Kufubaza Virusi vya UKIMWI Ndani ya Nchi

Mheshimiwa Spika, Kamati inatambua jitihada madhubuti zilizofanywa na Serikali katika kuanza maandalizi yatakayowezesha kufanya kazi kwa kiwanda cha kuzalisha dawa za kufubaza Virusi vya UKIMWI kilichopo Arusha. Hivyo, Kamati inaishauri Serikali kuharakisha mchakato wa maandalizi ili uzalishaji uanze hivi karibuni kwani uzalishaji wa dawa hizo ndani ya nchi utaongeza upatikanaji wa uhakika wa dawa na kupunguza gharama za kuagiza kutoka nje ya nchi.

4.5 SHUKRANI

Mheshimiwa Spika, Napenda kukushukuru wewe binafsi kwa kunipa nafasi ya kuwasilisha maoni ya Kamati mbele ya Bunge lako Tukufu. Aidha, napenda kukupongeza kwa namna unavyoliongoza Bunge kwa umahiri mkubwa. Vilevile, nawashukuru na kuwapongeza Naibu Spika na Wenyeviti wote wa Bunge kwa utekelezaji mzuri wa majukumu yao.

Mheshimiwa Spika, Kwa namna ya pekee, tunamshukuru aliyekuwa Waziri wa nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu (Sera, Bunge na Uratibu), Hayati Mheshimiwa William Vangimembe Lukuvi (Mb)ambae mara zote alikuwa mstari wa mbele kushirikiana na Kamati kwenye masuala yote yaliyomuhitaji. Kwa uchapakazi wake, hata siku moja kabla ya umauti kumkuta, alishiriki kikao cha Kamati.

TUNAMUOMBEA MWENYEZI MUNGU AIPOKEE NA KUILAZA ROHO YAKE MAHALI PEMA PEPONI, AMINA.

Mheshimiwa Spika, Vilevile, napenda kumshukuru Naibu Waziri Mheshimiwa Ummy Hamis Nderiananga (Mb) kwa ushirikiano mkubwa alioipatia Kamati wakati wote walipohitajika katika kutekeleza majukumu ya Kamati. Aidha, shukrani ziende kwa Katibu Mkuu, Ofisi ya Waziri

Mkuu (Sera, Bunge na Uratibu) Dkt. Jim James Yonazi pamoja na Maafisa wote wa Ofisi ya Waziri Mkuu (Sera, Bunge na Uratibu) kwa ushirikiano wanaoipatia Kamati wakati wote.

Mheshimiwa Spika, Napenda kumshukuru Mkurugenzi Mtendaji wa Tume ya Kudhibiti UKIMWI Tanzania (TACAIDS) Dkt. Adam Mrisho na Watendaji wote wa Tume ya Kudhibiti UKIMWI Tanzania kwa ushirikiano walioutoa kwa Kamati wakati ikitekeleza majukumu yake.

Mheshimiwa Spika, Kipekee naomba niwashukuru wajumbe wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Afya na Masuala ya UKIMWI kwa kazi nzuri waliyoifanya ya kujadili na kuchambua Utekelezaji wa Bajeti ya Tume ya Kudhibiti UKIMWI Tanzania kwa mwaka 2025/2026, pamoja na Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Tume ya Kudhibiti UKIMWI Tanzania kwa mwaka 2026/2027.

Mheshimiwa Spika, Naomba kuwatambua majina yao kama ifuatavyo: -

1. Mhe. Dkt. Johannes Lembulung Lukumay, Mb - **MWENYEKITI**
2. Mhe. Dkt. Zeyana Abdallah Hamid, Mb - **M/MWENYEKITI**
3. Mhe. Jacqueline Kainja Andrew, Mb - Mjumbe
4. Mhe. Adonis Alfred Bitegeko, Mb - Mjumbe
5. Mhe. Janeth Peter Pinda, Mb - Mjumbe

6. Mhe. Juma Mustafa Kawamba, Mb - Mjumbe
7. Mhe. Dkt. Emanuel Qambaji Nuwas, Mb - Mjumbe
8. Mhe. Neema Gerald Mwandabila, Mb - Mjumbe
9. Mhe. Aysharose Ndogholi Mattembe, Mb - Mjumbe
10. Mhe. Japhael Masanja Lufungija, Mb - Mjumbe
11. Mhe. Kassim Hassan Haji, Mb - Mjumbe
12. Mhe. Husnain Gulamabbas Dewji, Mb - Mjumbe
13. Mhe. Haji Ussi Muhsin, Mb - Mjumbe
14. Mhe. Nadra Ghulam Rashid, Mb - Mjumbe
15. Mhe. Mattar Ali Salum, Mb - Mjumbe
16. Mhe. Eric James Shigongo, Mb - Mjumbe
17. Mhe. Yagi Maulid Kiaratu, Mb - Mjumbe
18. Mhe. Jamila Mahmoud Juma, Mb - Mjumbe
19. Mhe. Neema William Mgaya, Mb - Mjumbe

Mheshimiwa Spika, Napenda kuwashukuru Watumishi wote wa Ofisi ya Bunge chini ya Uongozi wa Katibu wa Bunge Ndugu. Baraka I. Leonard kwa kuiwezesha Kamati kutekeleza majukumu yake vyema na kuhakikisha shughuli zote za Kamati zinatekelezwa kikamilifu.

Mheshimiwa Spika, Baada ya kusema hayo, sasa naliomba Bunge lako Tukufu likubali kuidhinisha Makadirio ya Matumizi ya Tume ya Kudhibiti UKIMWI Tanzania - Fungu 92 kwa mwaka wa fedha 2026/2027 kama ilivyowasilishwa na mtoa hoja.

Mheshimiwa Spika, Naomba kuwasilisha na ninaunga mkono hoja.

Dkt. Johannes Lembulung Lukumay, (Mb)

MWENYEKITI
KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA AFYA
NA MASUALA YA UKIMWI
1Aprili, 2026